

узгоджуються з аналогічними спостереженнями у людей [2]. Отримані результати відрізняються від попередніх досліджень, що покладалися на актиграфи [3], що підкреслює вищу чутливість валідованого опитувальника SNoRE [4] для виявлення саме якісних порушень сну.

Несподіваною була відсутність зв'язку між якістю сну та частотою нападів або прийомом АЕП, оскільки у людей такий зв'язок існує. Це може бути пов'язано з обмеженим розміром вибірки (underpowered analysis) для виявлення більш тонких ефектів від конкретних препаратів, що співпадає з висновками оригінального дослідження [Mondino et al.].

Таким чином, ІЕ у собак асоційована з погіршенням якості сну, що не залежить від активності самої хвороби чи терапії. Це підкреслює важливість моніторингу та менеджменту розладів сну як окремого аспекту ведення пацієнтів з епілепсією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Kearsley-Fleet L., O'Neill D. G., Volk H. A. et al. Prevalence and Risk Factors for Canine Epilepsy of Unknown Origin in the UK. *Veterinary Record*. 2013. Vol. 172. P. 338.
2. Manni R., Terzaghi M. Comorbidity Between Epilepsy and Sleep Disorders. *Epilepsy Research*. 2010, Vol. 90, P. 171–177.
3. Barry M., Cameron S., Kent S. et al. Daytime and Nocturnal Activity in Treated Dogs With Idiopathic Epilepsy Compared to Matched Unaffected Controls. *Journal of Veterinary Internal Medicine*. 2021. Vol. 35. P. 1826–1833.
4. Mondino A., Ludwig C., Menchaca C. et al. Development and Validation of a Sleep Questionnaire, SNoRE 3.0, to Evaluate Sleep in Companion Dogs. *Scientific Reports*. 2023. Vol. 13. P. 13340.
5. De Risio L., Bhatti S., Muñana K. et al. International Veterinary Epilepsy Task Force Consensus Proposal: Diagnostic Approach to Epilepsy in Dogs. *BMC Veterinary Research*. 2015. Vol. 11. P. 148.

УДК 636.09:616.31

БІЛИЙ Д.Д., д-р вет. наук

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

СТОМАТОЛОГІЧНІ ХВОРОБИ У СОБАК

Представлено актуальні клінічні питання поширення та лікування зубощелепової патології у собак, висвітлено чинники, які впливають на ефективність стоматологічної допомоги та прогноз перебігу захворювання.

Ключові слова: собаки, стоматологічні хвороби, предиктори зубощелепової патології, лікування.

Проблема діагностики, прогнозування перебігу та лікування стоматологічної патології у собак і котів залишається актуальною, що зумовлено збільшенням кількості домашніх компаньйонів, відсутністю єдиної стратегії підтримки здоров'я ротової порожнини, недостатньою

інформованістю власників щодо основних заходів профілактики хвороб зубів і пародонту, недостатньою ефективністю терапевтичних та хірургічних заходів. Зокрема, значне поширення пародонтиту та його зв'язок із потенційними місцевими та системними наслідками підсилюють необхідність інвестицій у розробку нових профілактичних заходів, методів лікування та процедур для покращення контролю цього захворювання у собак і котів [1].

Одним із факторів, що мають важливе клінічне значення для розвитку ветеринарної стоматології є моніторингові дослідження, результати яких дозволяють покращити ранню діагностику та пріоритизувати превентивні заходи [3].

Складність вирішення проблеми також пов'язана з широким спектром можливих причин розвитку хвороб ротової порожнини, включаючи системні захворювання (імуноопосередковані, метаболічні та аутоімунні патології; побічні реакції на ліки; вірусні та бактеріальні інфекції) [2].

Виходячи з актуальності проблеми, була поставлена мета дослідження – встановити поширеність стоматологічної патології у собак і котів в умовах м. Дніпро.

Наведені моніторингові результати отримано на основі аналізу інформаційних клієнтських баз 5 лікарень ветеринарної медицини міста. В структурі хірургічної патології захворювання ротової порожнини займає верхні щаблі, становлячи в середньому 15 %, незначно перевищуючи хвороби шкіри (13 %), патологію шлунково-кишкового тракту незаразної етіології (10 %) і новоутворення (7 %). Водночас, у собак частіше діагностують захворювання, зумовлені травмами (21 %).

Серед стоматологічних захворювань у клінічній практиці діагностують захворювання пародонту, зубний камінь, карієс зубів, гінгівіт, епуліс, переломи зубів, рецесія ясен, неправильний прикус, затримку зміни молочних зубів, відсутність зубів. Ризик розвитку наведених захворювань має достовірну кореляцію з породою, розміром тварин, режимом годівлі, віком. Водночас, в абсолютній більшості випадків реєструється одночасний перебіг кількох захворювань, зокрема, пародонтит, карієс, зубний камінь, тощо. Собаки великих і гігантських порід менш сприйнятливі до захворювань зубів та ясен, порівняно з представниками дрібних і карликових порід.

У більшості випадків безпосередньою або опосередкованою причиною хвороб зубів виступає годівля. Наразі, з одного боку відбувається інтенсивний перехід власників домашніх компаньйонів на використання комерційних кормів, з іншого – з'являється все більше прихильників годівлі собак за новою системою BARF (Biologically Appropriate Raw Food – біологічно обґрунтоване згодовування сирих продуктів: м'яса, кісток, субпродуктів, овочів, фруктів, яєць та кисломолочних продуктів). Незважаючи на те, що BARF представляє собою імітацію природного раціону хижаків, вона несе ризики травмування структур ротової порожнини (за рахунок кісток, які входять до цього раціону).

Важливим аспектом, який підвищує ризик стоматологічних хвороб, є особливості розведення, зокрема суттєве зменшення розмірів представників

дрібних і карликових порід, коли доросла тварина має масу тіла близько 1 кг, за породного стандарту – 2,5–3 кг. У більш ніж 80 % таких тварин діагностуються неправильний прикус, затримка зміни молочних зубів, зубний камінь, карієс зубів, пародонтоз.

Більше 60 % пацієнтів із стоматологічними хворобами представлені брахіцефалами, які мають породні особливості структури голови, які зумовлюють високі ризики захворюваності. Наразі, в умовах м. Дніпро однією з найпоширеніших порід є французькі бульдоги, які відносяться до брахіцефалів.

Важкість перебігу та інтенсивність прогресування захворювання залежить як від особливостей патогенезу, так і періоду виявлення хвороби – надання спеціалізованої допомоги. Середній термін від виявлення власниками ознак захворювання до звернення до спеціалістів ветеринарної медицини складає 3 місяці, що негативно відображається на ефективності лікування, коротко- і довготривалому прогнозі.

Узагальнюючи наведену інформацію слід зазначити, що на тлі високого рівня захворюваності собак на стоматологічну патологію та недостатньої ефективності її лікування, з'являються нові чинники, які гальмують прогрес у вирішенні проблеми профілактики та терапії зубощелепової патології.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Cunha E., Tavares L., Oliveira M. Revisiting Periodontal Disease in Dogs: How to Manage This New Old Problem? // Antibiotics (Basel, Switzerland). 2022. No 11(12). P. 1729. <https://doi.org/10.3390/antibiotics11121729>
2. Dosenberry C., Arzi B., Palm C., Vapniarsky N., Soltero-Rivera M. An update on oral manifestations of systemic disorders in dogs and cats // Frontiers in veterinary science. 2025. No 11. P. 1511971. <https://doi.org/10.3389/fvets.2024.1511971>
3. O'Neill D. G., James H., Brodbelt D. C., Church D. B., Pegram C. Prevalence of commonly diagnosed disorders in UK dogs under primary veterinary care: results and applications // BMC veterinary research. 2021. No 17(1), P. 69. <https://doi.org/10.1186/s12917-021-02775-3>

УДК 636.7.09:616.15

КМІТЕВИЧ Є.О., здобувач ступеня д-ра філософії,

ШАРАНДАК П.В., ГРУШАНСЬКА Н.Г., доктори вет. наук

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ
ye.kmitevych@nubip.edu.ua, psharandak@nubip.edu.ua,
grushanska_ng@nubip.edu.ua

ГЕМАТОЛОГІЧНІ ЗМІНИ У СОБАК ХВОРИХ НА БАБЕЗІОЗ

У дослідженні взяли участь 112 собак із лабораторно підтвердженим діагнозом на бабезіоз. Для оцінки клінічного стану застосовували загальноклінічні та спеціальні (лабораторні) методи. Проводили загальний клінічний аналіз крові тварин.

Ключові слова: бабезіоз, панцитопенія, біцитопенія, анемія, тромбоцитопенія, лейкопенія.